

OBSAH

Předmluva	9
Úvod – dějiny vinic, vinařů a vín	11
I Terroir jako kulturní konstrukt	19
1. Společensko-hospodářské faktory terroir	19
2. Terroir a moravská identita	25
3. Československý a český diskurz o terroir	28
II Terroir a tradice	37
1. Vinohrad jako svoboda- konstitutivní mýtus	37
2. Proměna vinařství v 17. a 18. století: zrození „Ausbruchu“/samotoku	45
3. Zeselsnění vinohradnictví a vinařství na Moravě	49
3.1 Následky třicetileté války a první fáze zeselsnění	49
3.2 Druhá fáze zeselsnění: „zběsilé“ vysazování 18. století, ikonografická reprezentace německých vinohradníků a sedláků jižní Moravy	59
3.3 Vznik sklepních uliček a nové krajinné kompozice	68
3.4 Třetí fáze zeselsnění: josefínské svobody a největší rozmach moravských vinohradů	76
4. Mezi tradicí a kapitalismem	80
4.1 Formování národního trhu a zpřesňování (a ochrana) zeměpisného původu vína	80
4.2 Morava a zpřesňování původu vína v lékařském diskurzu (polovina 17. až polovina 18. století)	88
4.3 Etika a praktiky tradiční ekonomiky – Hausväterliteratur pro Moravany	94
4.4 Učenecká racionalizace a reflexe moravských vín (přelom 18. a 19. století) ..	96
4.5 Prvotní učenecké klasifikace a systematické vymezování charakteru moravských vín (1. polovina 19. století)	105
4.6 Věk zeleného Muškatelu a zeleného a černého Cinyfálu aneb Odrůdová paleta Moravy	112
4.7 Brněnští perkrychtěři jako tradicionalistická anomálie industriálního města aneb Poslední permistři Moravy	124
4.8 Světové výstavy a klasifikace vína: vzor Bordeaux pro Moravu aneb Vinice reprezentované mapou	131
4.9 „Poněmčování“ moravského vinohradnictví a vinařství aneb Leopold Quaiß jako otec pozdního sběru na Moravě a racionalisté Ferdinand Kaufmann a Franz Schwarzmänn	142
4.9.1 Jaroslavický paradox: vzestup v době pádu	148

4.10 Nacionální rajonizace moravských vín a nové cesty prodeje vína	151
4.10.1 Nacionální spolupráce při nové výzvě: padlí, plíseň révová a révokaz	156
4.11 Organizační formy epochy: vinařství velkostatků, velkoobchodníků, první vinařská družstva a (specializovaná) vinařství (Weingüter)	163
4.12 Úpadek vinařství 20. let a počátky regenerace 30. let 20. stol. aneb Založit družstvo či apelaci?	168
4.13 Německý nacionální socialismus: iluze vinohradnického stavu, vinařská družstva pod kuratelou státu a válečná mizérie	174
4.14 Český národní socialismus a sovětizace vinohradnictví a vinařství: konfiskace německých vinohradníků a vinařský kolektivismus družstev, znárodnění	184
III. Historická hierarchie terroir moravských vinic a vín	193
1. Franciskána jako pramen poznání	193
2. Standardní vinice Moravy (příklad Mikulovska a Velkých Bílovic)	199
3. Podprůměrné vinice a „oblast zmaru“	202
4. Nadprůměrné vinice (Bzenecko-Strážnicko a Znojemsko)	205
5. Excelentní velké vinice („Top sedmička“ a předvídaná excelence Lampelberku) ..	213
6. Komparace po 100 letech: franciskána a rajonizace 20. století	220
7. Dolní Rakousy Moravou (Valticko)	222
Shrnutí	225
Resumé	227
Seznam zkratk	229
Prameny a literatura	231
Seznam vyobrazení	244
Přílohy	247
1. Hrubý výnos vinic podle vceňovacích operátů	247
2. Půdní držba Moravanů v Dolních Rakousích podle františkánského katastru	257